

Tutu e táxnūu Santiaú iña ñá Israeé

Taxnūu Santiaú ntiúsi

1 Xu'u é Santiaú u ne, kade tsiñu ú iña Xuva ko ni Tó'o ko Jesūcristu. Taxnūu u tú'un sa'á iña nto, ñávi ntō e kúvi uxuvi táta ña Israeé nto, da mí'i ká mi ntántoo nto. Ntiusi nto.

Kata'xi Xuva kō e dóo ki'in iní ko nté koo vii o

²Kuntoo díní nto, tá'an ko, da ntánto'o nto é tūku e túku nuu i. ³Ini nto tsí da ntánto'o nto kuenta iña i e ntákuinti'xe nto ne, ntáku'úve nto é kutíi nto ñá. ⁴Na kūtíi ká nto vata koo é kutu've vá'a nto, vata koo é ntūvá'a ña'a nto ne, ñá tē nee iñá kunáa nteē ntó nuu Xuva ko.

⁵Tē ñá ini nto nee é vā'a é vii ntó ne, kákan nto nta'a Xuva kō. Tsí kantétu ña é kué'é ña é kūtuni un ntíi ntíi ña'a nee iña é vā'a. Ñá káde víni ña, ntē ña kada tii ña ni ntō. ⁶Ntá tsi te kákan ntó nta'a ña ne, kaníi nima ntó kuinti'xe nto é nantiko koō ña. Ntē ña ku dé kuení nto te ña nantiko koó ña. Tsí ña ntádē kuení i sán ne, kuān ntáa ña vata kaa ntute ñu'u san é kaido ne, kanainu dá kainu tatsín san. ⁷Tē

ñá te kánii nima nto ntákuinti'xe nto da ntaíkan nto nta'a Xuva kō ne, ñámi'i ntu tá'xi ña é ntaíkan nto? ⁸Tsí uun ña'a, ña é uvi nuu i kade kuení i ne, nuu nuu tsi kanadama ña é vii ña. Tuku vii ña vevii ne, é tūku vii ña uten.

⁹Ta'an ko, ña e dóo ntā'ví san ne, kuān té ña nuu á'vi ña ñuxiví sa ne, ntá tsi na kutūvi díní ña, tsi dóo nuu á'vi ña nuu Xuva ko. ¹⁰Ta'an ko, ña e dóo kuikā sán ne, na kutūvi díní ñá te xūvi kaika ña. Tsí vata kaa laa é kae'nu má kū'u kan kaa ña. Tsí uun da'na tsi vé'xi ñuxiví sa. ¹¹Laa sán ñá ne, uun dá'na tsi kakene ne, kanakó'xo dá kāxi'i díi xuku i ka'ni ngántii san. Ñá vā'á ka kídaa. Kuan kōo kuvi ni ña kuiká san ñá. Tsí uun da'na tsi ntí'i nuu mii ña ni é iō iña ña.

E ntánto'o kō

¹²Nté kui vá'a ña'a, ña é kakutíi i é kanto'o i. Tsí te kutíi ña ne, ní'i ña ntuvi vā'a iña ñá nta'a Xuva kō. Tsí Xuva kō ne, e xé'e ñá xu'u ña tsí kuntoo ña ni ñá, xoo é kákuinima í ña. ¹³Te ió uun nuu í é kini kaa é ncho víi o ne, ñá ku kadā kuení ko te nta'a Xuva ko vē'xi, tsí ña túvi mí'i kēne ña é vii ña é kini kaa ne,

ntē ña katá'xi ña é vii o é kīni kaa di. ¹⁴Tsí nima kīni kaa ko kaikan e dóo ncho vii o é kīni kaa san. ¹⁵Te kuinti'xe kō é kaikan nīma kó san ne, vií nti'xe o é kīni kaa san. Kidáā né, tē kuíni kō é vii o é kīni kaa san ne, ní'i kō doxi'í san.

¹⁶Ntō'o tá'an ko e dóo ntio ko, ñá ku kaní nta'ví mii ntō nima nto.

¹⁷É un nti'í nuū i e dóo va'a, nuu i é nuu é ntaā í ne, divi tsí é vē'xi e dukún kán. Xuva ko kataxnūu ña é vā'á mii kō. Tsí divi ñā ede kú'vē ñā ñu'u é kāxi'í nuu e dukún kán. Ñú'ū sán ne, kanadama, ntá tsi Xuva kō ne, ña kanadama ña nté un siin.

¹⁸Tsí mii ñā ntío ña é nakáku ña kō da kuinti'xe ko tú'un é nuu é ntaā i iña ña é ntio ña é kuvi o vata ntáa i'xa nuu i iña ña.

Xoo é ntio nti'xe i Xuva kō

¹⁹Kutuni nto sá'a, ta'an ko, ña e dóo ntio kó ne, ntíto vií nto, un ntií ntií nto, dá ntaíni nto ne, ñá ku dotō tsí ka'an nto. Ñá te ūra tsí kudiín nto di. ²⁰Tsí te kudiin ó ne, ñá ntáde o é vā'a é ntio Xuva kō. ²¹Dukuān né, xtúv'í xio nto da nēé ka nuu i é kīni kaa san. Mii tsí é kuinti'xe nto tú'un e xnūu Xuva kō nima nto. Divi tsí é kaidiá'vi é nakáku o.

²²Ntá tsi ña te da mii tsí é kini nto é kākā'an tú'un Xuva kō, tsí kada ntaa nto. Te da mii tsí e ntaíni nto ne, ntaéni nta'ví mii ntō kúñu ntō. ²³Xoó ña'a é da mii tsí e kaíni ña tú'un Xuva kō ne, ntá tsi ña káde ntaa ña vatā ó kaka'án ne, vata tsi kaa ña é kaito nuu speju kaa ña.

²⁴Tsí kainí ña nuu ña, ntá tsi dá kaxkokoō ñá ne, ura tsí i kakunaá

ini ña nté ito ña. ²⁵Ntá tsi utén utén nakuā'a nto tú'un e dóo va'á san iña Xuva ko, tú'un é nakákú kō é kīni kaa san. Xoó ña'a é ña kunáa ini ña tú'un é nakuā'a ña, tsí kade ntaa ña é kākā'án ne, naxnuu viko Xuva ko ñā.

²⁶Xoó ña'a é kākā'an ña tsí kantikín ñá Xuva kō, ntá tsi ña káde ña kuenta é kākā'an ñá ne, ¿mí'i ntū nuu é ntaā i é kakuinti'xe ña Xuva kō? Da mii é kaeni ntá'ví mii ñā kúñu ñā. ²⁷Te nūu é ntaā í ntákuinti'xe ko Xuva kō né, vii o é vā'á, vii o é ntio ña di. Xntii o á i'xa kíí san ne, xntii o ña dī'i ntá'ví san di nēe e ntátaan núu ña. Ñá vii o é kīni kaá vatā ó de ña'a, ña é ña ntákuinti'xe i Xuva kō.

Dadii tsi vii o ní dá xōó ka ña'a

2 Ntō'o, tá'an ko e ntákuinti'xe nto Tó'o ko Jesūcristu, ña e dóo va'á kue'én ne, ñá ku nāntii ni'ni nto nté uun ña'a san. ²¿Nté koo vií nto te xēe úun ña'a mí'i ntánataká nuu nto, ña é nuu nta'a i di'i e kúvi oró ne, ni dōo é ña te nté kaa va'á ne, dadii tsi xee úun ña ntá'ví, ña é nuu doo tsude? ³Te kiní ntó ña é nuu doo vā'a sán ne, tē ka'an ntó ni ñā: “Kutuví ntó i'a mí va'á ó sa”, ne, te ká'an ntó ni ña ntá'ví san: “Ikan kuntitsin, o kutúvín ñu'u san”; ⁴te kuān koo ka'an ntó ne, ntádē kú'vē nto tsí ió ña'a sán ne, díí ka nuu á'vi ña é ña nguii san. Ñá vā'á o é kuān koo kada kuení nto.

⁵Kini nto, ta'an ko e dóo ntio ko, tsí é nakaxnúu Xuva ko ña ntá'ví san é díí ka kuinti'xe ña, é ní'i ña é vā'a iña Xuva ko. Tsí kuan o ka'an

Xúva kō é kuē'é ña iña ña, da xōb ka ña'a, ña é mēni í ña. ⁶Ntá tsi divi ntō ne, ntáde xení nto ni ña ntā'ví san. Ntá tsi čñā ntu te ña kuiká san e ntáde xení ña ni ntō? čÑā ntu te divi ña e ntāñu'u ña nto, ntāñe'e ni'i ña nto nta'a ña tsíñu i san? ⁷čÑā ntu te divi ña e ntáka'an kíni ña iña Cristu, ña e nteé kímí nto?

⁸Nto'ó ne, vā'ā ó de nto tē ntáde ntaa ntí'xe nto lei é odo nūu mí kāka'an tú'un Xuva kō é na kuinima kó ta'an ko vatā o ntákuinima ko kúñu kō. ⁹Ntá tsi tē díí ka va'a ntáde nto ni ūun ña'a é tuku ña'a sán ne, iō kuetsí nto, tsi ña ntáde ntaa nto é kākā'án lei Xúva kō. ¹⁰Tsí te ūun ña'a kade ntaa ntí'i ña leí san ne, ntá tsi te ūun tsi nuu i é kakó'xo nteē ñá ne, vata tsi te kākó'xo nteē ña é un ntí'i é kākā'án leí san. ¹¹Tsí mii tsi Xuva kō xtúvi ña é ña kuvi kiní dikí o ñadī'i ñá'a ne, divi ñā xtúvi ña é ña ka'ní o ña'a. Tē ña kaíni dikí nto ñadī'i ña'a sán ne, ntá tsi kae'ní nto ña'a ne, kidáā ne, kakó'xo nteē nto é kākā'án leí san. ¹²Dukuān ne, vā'ā koo ka'an ntó ne, vā'ā koo víí nto dí vata kaa ña'a, ña é kī'in ntá'a ña kaxntékú kū've kuenta iñá leí san é nakáku ō. ¹³Tē ña ni ntunta'ví ini ko ña'a vevii ne, ñá ntuntā'ví ini Xuva ko kō te xee o nta'a ña é xntékú kū've iña ko kídaā. Ntá tsi tē ntúnta'ví ini ko ña'a san vevíí ne, ní'i kō é vā'a nta'a Xuva kō kídaā.

Ñá te da mii tū'ún ka'an o

¹⁴Ntō'ó ta'an ko, čneé ntu kaidiá'vi i te uun o kākā'an o é kakuinti'xe ko Xuva kō, ntá tsi ña káde ō é vā'a? čKūvi ntu nakáku ō

é kuān ó kaka'an o? ¹⁵Te ūun ta'an ko kataan núu ña é ña tuvi dóo kunúu ña, é ña tuvi é ká'xi ñá ne, ¹⁶te iō ntó ka'an ntó ni ñā: “Va'a vā'a tsi koo kue'ēn nto. Xuva ko na tā'xi ña doo é kunūu kutavi nto. Na tā'xi ña é kō'o é ká'xi ntó dí.” Te kuan kōo ka'an ntó ne, ntá tsi ña kaxé'e nto é kataan núu ña é kunūu ña, nte é ká'xi ñá ne, čneé ntu kaidiá'vi i? ¹⁷Te xo'ō ntáka'an o tsi ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde ō é vā'a ne, čmí'i ntu kaidiá'vi i e ntákuinti'xe kō?

¹⁸Ntá tsi te iō ñá'a é kā'an ña: “Divi ntō né, kakuinti'xe nto Xuva kō. Xu'ú ne, kade ú nuu i é vā'a. čNté ntu koo nañē'e ntó ko tsí kakuinti'xe nto tē ña káde nto é vā'a? Tē kade u é vā'a ne, kutuni nto tsí kakuinti'xe ko é nuu é ntaā i”, koo ka'an ña. ¹⁹Kakuinti'xe ntó tsí uun tsi Xuva kō. Vā'ā ó ni. Ntá tsi kuān o ntákuinti'xe é ña vā'a sán dí ne, ntañí'i, tsi ntaú'ví i. ²⁰čNté kuān nte túntu ntú nto? čNa nū'u ntó ini nto tsí ña kaidiá'vi i te da mii tsi é ntákuinti'xe kō ne, ntá tsi ña ntáde ō é vā'a? ²¹Uva ata ika ko Ābraán ne, čñā ntu te kaká'an Xúva kō tsi dóo va'á ña é xntéku ña nú nāa kan i'xá ña, Isaa, vata kaa uun doméni iña Xuva ko? ²²Íni nto vē tsí nuu é ntaā i e kuínti'xe Abraán san, tsi dé ntaa ña e kuínti'xe ña. Kutuni ko tsí da ide ña é vā'a ne, díí díí ka kuínti'xe ña dí. ²³Kuan ō kúntaa vatā ó kaka'an tú'un Xuva kō: “Abraán ne, kuínti'xe ña Xuva kō ne, ka'an Xúva kō tsi dóo va'á ña”, ka'an. Kaka'an Xúva kō tsí Abraán san ne, kuvi ña ña vā'a tiin ní'i ña.

²⁴Ini ntó ve, tsí kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a, ña é ña te da mí tsi é kaka'an ña tsí kakuinti'xe ña, tsí kade ña é vā'á di. ²⁵Kuan ō dé Raá san, ñadī'i, ña e íka luku kídaa. Kaka'an Xúva kō tsi va'á ña'a ña, tsi dóo vā'á o dé ña da tsú'un xu'u ña mau iña ñá Israeé san ne, xio itsi táxnū ña ña da nchó ka'ní ña'a sán ña. ²⁶Tē ña kantíto nima kó ne, ñá vādá mi kaidiá'vi kúñu kō di. Dadii tsi, tē ña káde ō é vā'á san ne, ñá vādá mi kaidiá'vi i e kuínti'xe kō.

Xaa kō

3 Ntō'ó ta'an mií ko, ñá tē nté sa titán nto é vií ntó mastru iña tú'un Xuva kō, tsí ini o tsí díí ka tá'xi Xuva kō é nto'o ko, xo'ō é mastru ó, tē ña ntáde ntaa o. ²Un ntí'i ō ntáko'xo ntee ō. Te iō ña é ña kakó'xo ntee ña é ká'an ñá ne, vā'á kue'en ña. Ntē ña kakó'xo ntee ña é kīni kaa sán, ³vata'á ó de ō dá kaxnuu ō káa xu'u idú san vata koo é vií ti é ntio kō ne, ña kúvi kī'in ti mí ntio ti. ⁴Koto nto tun ntōó san di. Ná te nté kaa na'nu. Un vā'a tsi ntii ntaíka dá kainu tatsín san. Ntá tsi ña kanakāka sán ne, vava kaa kudii á utun é ntee éti i kan kanakāka nuu ña vata koo é kī'in da mí'i ká mí ntio ña. ⁵Kuān ó kuvi ni xaa kō di. Kuān té divi á ta'vi i é díí ka lú'ntí é kanií kúñu kō ne, ntá tsi dóo ka'nu ncho vii. Kuān té un siin kudii ngíñu'ú ne, ñá tē nté kaa kue'e koko ní'ni. ⁶Xaa kō sán ne, vata kaa ñu'ú san kaa. Nā túvi neé ka ta'vi kúñu kō e dóo kini ide. Tsí divi kade i é katívi kanií kúñu kō. Kade i é tīvi ko ni ta'an kō di. Kaka'an xaa kō é kīni kaa é vē'xi

dō'vi kan. ⁷Da nēé ka kiti ne, da nēé ka láa, da nēé ka kóo, da nēé ka kiti ntute ne, kuvi kutó'o tí ne, kuān o ntádē tó'ō ñá ti. ⁸Ntá tsi xaa kō sán ne, xoxó kuvi kada tó'o i. Nā kākukadin xaa kō é kaka'an é kīni kaa. Kuān kaa xaa ko vata kaa koo é ñu'u tsitu xū'u ti ntidi ti. ⁹Xaa kō sán ne, kaka'an tsi dóo va'á Xuva kō né, dadii tsi ūra í kaka'an kīni iña ña'a, ña é ede kú'vé Xuva kō é vata kaa mií ñá. ¹⁰Uun tsi xu'u ko kākii tú'un é vā'á ni tú'un é kīni kaa. Ntō'o tá'an mií ko, sá'ā ne, ña te kuan kóo. ¹¹Mí kākene ntute ne, ¿vá kúvi ntu é ikan tsi kēne ntute vidin sán ni ntúte uvé san di? ¹²¿Vá kúvi ntu kii tīne'ú san utun ngóñu'ú san? ¿Vá kúvi ntu kii ngoñu'ú san xo'ō tīnti'ó san? Dukuān dí, ña kuvi kii ntute vidin mí kakii ntute veñí san.

Xoo e dóo ki'in ini ntí'xe i

¹³Te iō nto e dóo ki'in ini ntó, e dóo tú'vé nto ne, kutuni ko xoo e dóo ki'in ini í tē íni o tsí kade ña e dóo va'á ne, ñá káde ka'nu ña. ¹⁴Ntá tsi tē dóo ntákune'u iní nto, tē dóo ncho ni'i nto iña mií ntó ne, ñá ku ká'an nto e dóo ki'in ini nto. Ká'an ntó é nuu é ntaā i. Nā ku ká'an ntó dovete. ¹⁵Tsi é ki'in ini ntó san ne, ñuxiví san vé'xi, ñá te nta'a Xuva ko ni kī'xi. Tsí kuān ó de ña ñuxiví sa di. Tsí nuu i sá'ā ne, nima kīni kaa nto vé'xi, tsi tó'ō e ña vā'á san kata'xi é kuān koo kada kuení nto. ¹⁶Da mí'i ka ntákune'u iní ña'a, da mí'i ká ntio ña iña mií ña ne, ntánaā ña. Ntáde ña un ntíí ntíí nuu i é kīni kaa. ¹⁷Ntá tsi te nta'a Xuva ko vē'xi e dóo ki'in

iní kó ne, ña túvī nté uun nuu i é kīni kaa. Te kuntikin o tsíkan ne, dōo vá'a koo kuintoo o ni ta'an kō, dōo vá'a koo vii o ni ñā nee iña é kākā'an tá'an kō. Ntuntá'ví ini ko ñā. Nīi kue'én ini ko vii o é vā'á ni da xōo ka ñā'a. ¹⁸Xoo é ntio i é kuintoo vá'a i ne, na vii ñā é vā'á vatā ó ntio Xuva kō ne, kidāā ne, nī'i ntī'xe ñā é vā'á koo kuintoo ñā.

E dōo ncho kuntikin ó ñuxiví san

4 ¿Mí'i ntu vē'xí du'xēn san? ¿Nté kuí ntánāa tsí mii ntu nto ni tā'an nto? Tsí divi é ntio nima kíni ntaa nto. ²Ío nuu i e dōo ntio nto, ntá tsi ñā tuvi iña nto. Dukuān ne, ntaé'ni nto ñā'a san é ntákune'ui iní nto ni ñā, ntá tsi ñā ntáni'i nto é ntio nto. Dukuān ne, ntánāa nto ne, ntáde nto du'xēn. Ntá tsi ñā kuvi ní'i nto é ntio nto, tsí ñā ntaíkan nto nta'a Xuva kō. ³Kuān te ntaíkan nto ne, ntá tsi ñā ntáni'i nto, tsí ñā vā'a o ntaíkan nto. Da ti tsi é nantī'i nto nee iña é ntio nima kíni ntāa nto. ⁴Ntō'o é ñā ntáde ntaa nto é kuntikin ntó Xuva kō ne, ¿ñā ini ntú nto tsí tē ntántikin nto é kīni kaa sán ne, ntáxtuví mii nto Xuva ko? Xoó ñā'a, ñā e dōo ntio i nee iña é ñā vā'a ne, kainchu'vi ñā Xuva kō. ⁵Ñā te dōto tsi kaka'an tú'un Xuva kō tsí Espíritu ñā e tá'xi ñā é kunūu nima kó ne, dōo kakukuiñū ñā ko te tūku nuu i ntántikin o, tsi dōo kakuinima ñā kō. ⁶Ntá tsi díí díí ka kaxntii Xuva ko kō é vii o é vā'a. Dukuān ne, kaka'an tú'un ñā: “Ñā kaxé'le Xuva kō é kūvi vii ñā'a, ñā é ncho víí ka'nu, ntá tsi dōo diní ñā kaxntii ñā ñā'a, ñā é ñā káde ka'nu san”, ka'an. ⁷Dukuān ne,

kué'e ntō é na kadā kú've kue'en Xúva ko iña nto. Ntá tsi ñā ku dá vā'a nto é kadā kú've tó'o e ñā vā'á san iña nto nté koo víí nto ne, kidāā né, kunu. ⁸Kunuu iní ntó Xuva kō né, kunūu mé'ñu ñā ntō. Nakate nto nta'a nto, divi ntō é iō kuetsí nto. Ntantoo nto nima ntó, divi ntō é uvi ítsi ntaíka nto. ⁹Na kūnta'xa nima nto. Kueku nto ve kuenta iña kuetsi ntō. Tē xkuntée nto é kīni kaa san kídaā ne, kueku nto vevii. Tē dōo diní nto kídaā ne, kuintoo nta'xa kue'en ntó ve. ¹⁰Na ntunta'vi ntó nuu Xuva kō né, divi ñā nantaa dukūn ñā nto.

**É ñā ká'an o xoo e vā'a
i, xoo é ñā vā'a i**

¹¹Ntō'ó ta'an ko, ñā kū ka'an kíni nto iña ta'an nto. Tsí tē xoó ñā'a kaka'an ñā é kīni kaa iña ta'an ñā ne, xoó kaka'an ntée ñā ñā ne, kaka'an ntée ñā lei Xúva kō san. Kaxntékú ku've ñā leí san te vā'á ne, o tē ñā vā'a. Te kuān o kade nto ne, ñā te káde ntaa nto é kākā'án leí san, tsí mii xntō kade nto ñā é kaxntékú kú've iña leí san naa i é káda ntaa nto. ¹²Ntá tsi uun tsi ñā e tá'xi leí san. Uun ñā'a tsi ñā é kadē kú've dí. Tsí divi ñā ne, kuvi nakáku ñā ko, o kuvi nakunáa ñā kō dí. Ntá tsi divin ne, ¿xoó ntu ñā'an é kuvi xntékún kú'vén ta'an o?

Ñā ini o nté koo kuvi uten

¹³Koto nto ve, divi ntō e ntáka'an nto: “Vevii ne, o utén ki'in ntí ñuú tsíkan ne, ikan kuintoo ntí uun kuia. Ikan díko ntí vata koo é kué'le diu'un ní'i ntí”, ka'an nto. ¹⁴Ñā kuān xkōo

ka'an nto, tsi ñá ini nto nté koo kuvi uten. Vata ntáa viko nu'ú san ntáa ntuvi iña nto. Uun dá'na tsi ñu'u vikó san ne, dá kantava. ¹⁵Dií ka vá'á ó te ká'an nto: "Te Xuva kō ntio ña ne, kuntōo ntí ne, víi nti sá'a ne, ō víi ntí tsikan", koo ka'an nto. ¹⁶Vevíi ne, dōo ntáde ka'nu nto kuenta iña i e ntádē kuení mii ntō é vii nto. Ña vá'a ō é kuān koo ka'an o. ¹⁷Xoó ña'a é ini ña nee iña é vā'á vii ña ne, ntá tsi ña káde ña ne, iō kuetsí ña.

Nté koo kuvi nī ña kuiká san

5 Koto nto ve, xoo e dóo kuika i. Kueku nto ne, kachu'u ntáa nto é vē'xi é ntō'o nto ve. ²Nuu i é dokuika nto ne, e tē'u ve. E dúku rkídín san dóo nto. ³É kúdi kaá kuaán nto nī diu'ún kuí'xín nto. Divi ntáda ntaa nté ō ntí'xe nima nto. Kunaá nto kuenta iña i vata tsi koo te ñu'ú san i'xi nto. Tsí ña te nté kaa dokuika e ntánatee vá'a nto vevii, é kuān sá kaa ntuví sá'a. ⁴Ini nto ve, tsi xá'vī ña kade tsiñu iñá nto kaikan kuetsi kuenta iña nto, é ña ni ntá'vi nñi nto ña dā ixkadá tsiñu ña iña nto. Xuva kō, ña é kadē kú've iña un ntíí ntíí ne, tēkú ña tsi dóo u'vi ntákuví ña ntáde tsiñu iña nto, ña e éni nta'ví nto. ⁵Ñá tē nté kaa vá'a o intóo nto ñuxiví sa. Da mii kuē'en tsi dodíni idé nto. E'xí va'ā ntó vata kaa kiti kae'xi dé'en dí'na dá ka'nī ñá tí. ⁶Divi ntō né, dōto tsi tsi'i kuétsi nto ña e dóo va'á ña'a. Xé'e ntō doxí'fí ña, ña é ña tuvi kuétsi i né, ntē ña ni nadá'an ña kúñu ña.

É kūtíi o kuntetu ō ne, é kā'an ntá'ví ō

⁷Ntá tsi divi nto, tā'an kó, na kūtíi nto kuntetu nto da nté nainu xtuku

Tó'o kō, vata tsí ó de ña kai'xi tsíkin san é kākutíi ña kantétu ña é tīñ ña kiti i san da nté tē xee ntúvi daví san. ⁸Na kūtíi ntō dí. Ñá xtuví mii nto é kuinti'xe nto, tsi é vevíi nainu xtuku Tó'o kō.

⁹Ení ko, ñá kā'an ntée nto ta'an nto vata koo é ña tá'xi Xuva ko ntō é ntō'o nto. Tsí doko sa xée ña é tā'xi ña. ¹⁰Koto nto nté ō kutíi ña ka'án naa Xuva ko kídaā da dóo ntó'o ña. ¹¹Xo'ō ne, ntáka'an o tsi dóo diní ña, xoo é kākutíi e ntó'o i. É tēkú nto nté ō kutíi ñá naní Joó san. Ini nto tsi náxnuu viko Xuva ko ñá da kúvi ntó'o ña. Tsí Xuva kō ne, dóo kantunta'ví ini ña kō ne, kata'xi ña ko é vā'á dí.

¹²Na tēkú va'ā nto sá'á, ta'an ko. Ñá ku natekū nto Uva kō, nté e dukún kān, nté ñu'u san. Na kuiní nto é kā'an nto é nuu é ntaā í vata koo é dá kā'an nto tsí nuu é ntaā í ne, na kūntaa ntí'xe. Te kā'an nto tsí ña'a ne, kuan kōo nti'xe é ña'a, vata koo é ña ta'xi Xuva ko nto é ntō'o nto.

¹³Te iō ntó e dóo ntánto'o nto ne, ka'an ntá'vi nto. Te iō ntó e dóo diní nto ne, kata nto nchu'ún Xuva kō. ¹⁴Te iō ntó e dóo vitá o ini nto ne, kana nto ñatā, ña ntákuinti'xe i san, na kā'an ntá'ví ña iña ña nchokuví san. Na nakútsi nuu ña ña asete kuenta iña Xuva ko. ¹⁵Te kākuinti'xe vá'a ña kaka'an ntá'ví san ne, ntuvá'a ña nchokuví san, tsí Xuva ko naxntitsí ñá ña. Te iō kuetsí ña ne, kada ka'nu iní Xuva ko ni ña. ¹⁶Dukuān ne, ká'an nto ni tā'an nto nee iña é kuétsí nto. Ka'an ntá'ví ntó iña ta'an ntó ne, na kā'an ntá'ví ña iña nto dí, vata

koo é ntuvá'a nto. Tsi ñá te nté kaa kaidiá'vi te kaniñ nima ñá kaka'an ntâ'ví ña, ña e dóo va'á nuu Xuva ko. ¹⁷Ña é ká'an naa Xuva ko kídaā, ña é nani Ēliá ne, ñatii vata tsi ntáa o xo'ō. Kaniñ nima ñá ka'an ntâ'ví ña kídaā é ña kiin dávi ne, uni kuía ntē dáva é ña nī kiin kué'en tsi daví san. ¹⁸Kidáā ne, ka'an ntâ'vi xtúku ña é na kiin daví san ne, taxnuu Xuva ko dávi san. Kidáā né, ē'nu é tātá ña'a san.

¹⁹Ntō'o tá'ān kó, te iō nto é ntákudana nto itsi é nuu é ntaā í san ne, te tūku ña'a kanantiko koō ñá nto é kuinti'xe xtuku ntó ne, ²⁰divi ñā é kanantiko koō ñá ña é iō kuetsí i, ña é kaika itsi kini kaa ne, na kūtuni ña tsí kanakáku ña ña doxi'í san ne, ñá kunāá ka ña, tsí kada ka'nu iní Xuva ko ni ña, kuān te dóo kue'e kuétsi ñā.